



Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine  
Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine  
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине  
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina



# ПРИРУЧНИК ЗА ПЛАНИРАЊЕ ТЕКУЋЕГ И ИНВЕСТИЦИОНОГ ОДРЖАВАЊА СУДСКИХ ЗГРАДА И НАЧИНА САЧИЊАВАЊА ПРОГРАМА ОДРЖАВАЊА И СМЈЕРНИЦЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ СУДСКИХ ЗГРАДА



Пројекат јачања капацитета правосуђа





Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine  
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine  
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине  
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina



# ПРИРУЧНИК ЗА ПЛАНИРАЊЕ ТЕКУЋЕГ И ИНВЕСТИЦИОНОГ ОДРЖАВАЊА СУДСКИХ ЗГРАДА И НАЧИНА САЧИЊАВАЊА ПРОГРАМА ОДРЖАВАЊА И СМЈЕРНИЦЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ СУДСКИХ ЗГРАДА

САРАЈЕВО  
Новембар 2023.



Пројекат јачања капацитета правосуђа

На основу члана 17. тачке 20. и 21. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08 и 63/23), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине, на сједници одржаној дана 08.11.2023. године, усвојио је:

## **ПРИРУЧНИК ЗА ПЛАНИРАЊЕ ТЕКУЋЕГ И ИНВЕСТИЦИОНОГ ОДРЖАВАЊА ЗГРАДА И НАЧИНА САЧИЊАВАЊА ПРОГРАМА ОДРЖАВАЊА**

### **1. ЦИЉ И СВРХА ПРИРУЧНИКА**

Овим приручником настоји се појаснити врста, обим и динамика активности текућег и инвестиционог одржавања зграда, те начин сачињавања програма одржавања зграде, а све у циљу правилног и благовременог планирања капиталних улагања, као и спречавања настанка већих оштећења.

### **2. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ**

Одржавање зграде, у смислу овог приручника, јесу све активности одржавања на заједничким дијеловима зграде којима се обезбјеђује очување функција и својстава зграде у складу са њеном намјеном, а нарочито у циљу редовног коришћења и функционисања зграде.

### **3. ВРСТЕ ОДРЖАВАЊА ЗГРАДЕ**

У циљу спречавања оштећења која настају употребом зграде или ради отклањања тих оштећења, спроводе се активности текућег одржавања зграде, које се састоје од прегледа, поправки и предузимања превентивних и заштитних мјера, односно предузимања свих активности којима се обезбјеђује одржавање зграде на задовољавајућем нивоу употребљивости.

Под задовољавајућим нивоом употребљивости подразумева се стање зграде и њених елемената које је у складу са техничком документацијом на основу које је зграда изграђена и прописима који уређују област изградње, односно да је зграда безбједна за коришћење.

У циљу побољшања услова коришћења зграде, спроводе се активности на инвестиционом одржавању, којим се побољшавају карактеристике постојећих елемената зграде у односу на изведено стање, њиховом замјеном елементима бољих карактеристика, односно дужег вијека трајања.

Активности текућег и инвестиционог одржавања, у смислу овог приручника, нарочито обухваћају:

- 1) извођење грађевинских, инсталатерских, занатских и других радова везаних за одржавање;
- 2) пружање услуга везаних за одржавање;
- 3) набавку добара потребних за одржавање.

#### 4. ПРОГРАМ ОДРЖАВАЊА ЗГРАДЕ

Активности текућег и инвестиционог одржавања обављају се на заједничким дијеловима у складу са Програмом одржавања зграде.

Управа суда на основу стручне експертизе предлаже Програм одржавања и стара се о његовој реализацији.

Програм одржавања зграде доноси се на основу Извјештаја о провјери стања зграде. Судови ће ангажовати стручно/а лице/а које ће извршити преглед те израдити Извјештај. Извјештај садржи и приједлог приоритета одржавања.

Програм одржавања зграде сачињава се посебно за активности текућег одржавања и посебно за активности инвестиционог одржавања, и нарочито обухвата:

- 1) *списак елемената који су били предмет провјере стања;*
- 2) *списак елемената зграде који ће бити предмет активности одржавања;*
- 3) *план активности са предложеном динамиком одржавања и роком реализације активности;*
- 4) *приоритете у одржавању зграде у циљу спречавања настанка потребе за хитним интервенцијама;*
- 5) *оквирну процјену потребних средстава за реализацију активности на одржавању зграде;*
- 6) *извјештај о реализованим активностима одржавања у претходној години, са спецификацијом и приказом утрошених средстава.*

#### 5. ПРЕДМЕТИ ОДРЖАВАЊА

Предмет текућег и инвестиционог одржавања зграде су заједнички дијелови зграде, односно грађевински елементи, уређаји, опрема и инсталације у згради, који су наведени у табели 1.

У зависности од својстава зграде, предмет текућег и инвестиционог одржавања могу бити и други одговарајући елементи зграде који нису наведени у табели 1.

## 6. ПРОВЈЕРА СТАЊА

Ради утврђивања врсте, обима и динамике активности текућег и инвестиционог одржавања зграде, односно сачињавања Извјештаја, врши се провјера стања елемената зграде (у даљем тексту: провјера стања).

Провјера стања се врши у складу са временским интервалима из табеле 1, а у циљу израде, односно измјене и допуне Програма одржавања, провјера стања се може вршити и прије истека наведених временских интервала.

Провјера стања може се извршити визуелним прегледом елемената зграде или кроз активности одржавања зграде као што су стручни прегледи и експертизе.

Ред. број	Заједнички дијелови зграде (ГРАЂЕВИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ, УРЕЂАЈИ, ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ)	Провјера стања / временски интервал (у годинама)
<b>1.</b>	<b>КОНСТРУКТИВНИ ГРАЂЕВИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ</b>	
1.1.	темељи/армирани бетон	30–40
1.2.	носећи зидови	25–30
1.3.	стубови, греде и зидна платна	20–25
1.4.	међусупратне конструкције	20–25
1.5.	степениште	15–20
1.6.	лифтовско окно	5–10
1.7.	кровна конструкција	15–20
<b>2.</b>	<b>ДРУГИ ГРАЂЕВИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ</b>	
2.1.	фасадни зидови - зидна испуна - изолација - завршна обрада (фасада и фасадна облога) - декоративни и други елементи (рељефи, скулптуре и др.)	5–7
2.2.	унутрашњи преградни зидови (осим зидова у посебним дијеловима) - зидна испуна - изолација - завршна обрада (завршна обрада према заједничком дијелу код зида између заједничког и посебног дијела)	7–10
2.3.	кров - кровни покривач (цријеп, тегола, лим и др.) - сви слојеви код равног крова - припадајући елементи крова и кровне конструкције у дијелу од продора елемената у кровну конструкцију до њиховог завршетка изнад кровних равни (димњаци, вентилациони канали и канализационе вертикале, кровни отвори, кровни свјетларници, лимене опшивке и увале, сливници, одводи и др.)	3–4
2.4.	олуци, олучне цијеви и други елементи за одвод воде са крова и заштиту зграде од продора воде	2–4
2.5.	друга кровна и фасадна лимарија	0,5–1
2.6.	димњачке вертикале	5–7
2.7.	вентилациони канали	5–7
2.8.	завршне обраде подова, плафона и зидова у заједничким дијеловима зграде	2–3
2.9.	хоризонтална и вертикална хидроизолација	1–2
2.10.	стопарија и браварија на заједничким дијеловима зграде (прозори, врата и њихови елементи)	2–3
2.11.	ограде на крову, степеништима, терасама, лођама и заједничким дијеловима зграде (металне, стаклене, дрвене, зидане и др.)	5–7
2.12.	противпожарно степениште зграде	5–7
2.13.	противпожарни коридор	5–6
2.14.	септичка јама	4–5
2.15.	шахт водоводне и канализационе инсталације	5–7
2.16.	улазна надстрешница, спољно степениште	5–10
<b>3.</b>	<b>УРЕЂАЈИ И ОПРЕМА</b>	
3.1.	лифт, инсталације и уређаји унутар лифтовског окна	1
3.2.	лифтовско постројење унутар лифт кућице	1
3.3.	пумпно постројење за избацивање отпадне, подземне и кишне воде (са припадајућим инсталацијама и уређајима)	2–3

3.4.	хидрофорско или друго пумпно постројење за снабдијевање зграде водом или за регулисање притиска воде (са припадајућим дијеловима и инсталацијама)	2–3
3.5.	уређаји и инсталације за узбуђивање	2–3
3.6.	опрема за видео-надзор	2–3
3.7.	опрема противпровалног система	2–3
3.8.	хидрант, хидрантска цријева и други хидрантски дијелови	3–4
3.9.	уређаји и инсталације за заштиту од пожара (опрема ватродојавног система, апарати за гашење пожара и др.)	1–2
3.10.	уређаји и опрема заједничког система вентилације и климатизације**	2–3
3.11.	казани за чврсто гориво, уређаји котловнице у заједничким дијеловима зграде	3–5
3.12.	подстаница	3–4
3.13.	грејна тијела у заједничким дијеловима зграде	2–3
3.14.	санитарни уређаји у заједничким дијеловима зграде	3–4
3.15.	уређаји за нужно освјетљење	2–3
3.16.	уређаји за резервно напајање ел.енергијом (агрегати)	2–3
3.17.	интерфон	1–2
3.18.	поштански сандучићи	1–2
<b>4.</b>	<b>ИНСТАЛАЦИЈЕ</b>	
4.1.	водоводна мрежа**	3–4
4.2.	канализациона мрежа**	3–4
4.3.	електроинсталације зграде и степенишне, нужне и помоћне расвјете**	3–5
4.4.	електроинсталација интерфона (од уређаја на улазу до уређаја у посебном дијелу)	1–2
4.5.	инсталације централног гријања, гријних тијела у згради, дијелова топлотних постројења и уређаја зграде**	2–3
4.6.	инсталације гаса (вертикалне и хоризонталне)**	3–4
4.7.	инсталације и уређаји за централно загријавање воде**	3–4
4.8.	громобранске инсталације (хоризонталне и вертикалне, укључујући и уземљивач)	2–3
4.9.	инсталације кабловских и антенских система (од разводника на улазу у зграду до разводника на улазу у посебни дио)	1–2
4.10.	телефонске инсталације и уређаји (од дистрибутивног ормарића до прве утичнице у посебном дијелу)	2–3
4.11.	инсталације видео-надзора објекта	2–3
<b>5.</b>	<b>ОПРЕМА И ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ ИЗВАН ЗГРАДЕ</b>	
5.1.	тротоари и платои око зграде	3–5
5.2.	риголе	
5.3.	сливници и решетке	
5.4.	ограде	
5.5.	жардињере и сл.	
	* Заједнички дијелови зграде су дијелови зграде који не представљају посебан или самосталан дио зграде, који служе за коришћење посебних или самосталних дијелова зграде, односно згради као цјелини.	
	** Дијелови инсталација и мреже уколико не представљају саставни дио самосталног дијела зграде и не чине саставни дио посебног дијела зграде, односно не представљају дио инсталација, опреме и уређаја који искључиво служи једном посебном дијелу	



## 7. ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ

Активности на текућем одржавању, поред редовних прегледа, сервисирања и поправки елемената зграде, могу бити и сљедеће:

- 1) *редовно сервисирање лифтова у складу са важећим прописима;*
- 2) *поправка или замјена аутомата за заједничко освјетљење, прекидача, сијалица и др.;*
- 3) *дератизација, дезинсекција и дезинфекција заједничких просторија у згради у складу са важећим прописима;*
- 4) *чишћење сливника, олука и олучних цијеви зграде;*
- 5) *поправка или замјена окова, брава, катанаца и других уређаја за затварање ормара за струјомјере, водомјере, телефонске и телевизијске инсталације у згради;*
- 6) *кречење и бојење заједничких просторија у згради;*
- 7) *фарбање цијевне мреже, гријних тијела и других уређаја у заједничким дијеловима зграде;*
- 8) *одржавање хигијене у заједничким дијеловима зграде (чишћење и прање улаза, столарије, заједничких просторија, степеништа, ходника, застакљених површина и др.);*
- 9) *чишћење и одржавање платоа и тротоара око зграде, односно насипа, усјека, ригола и сл.;*
- 10) *друге радове којима се обезбјеђује одржавање зграде на задовољавајућем нивоу употребљивости.*

## 8. ХИТНО ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ

Активности одржавања којима се отклања непосредна опасност по живот, здравље и безбједност људи и имовине које се извршавају без одлагања, а најкасније у року од 48 сати од тренутка сазнања о опасности, су:

- 1) *одглављивање, обезбјеђење и ослобађање лица и ствари из заглављене кабине лифта;*
- 2) *затварање воде на централном вентилу и главним вентилима по вертикалама услед пуцања водоводне инсталације;*
- 3) *интервенције којима се згради обезбјеђује редовно снабдијевање водом и електричном енергијом;*
- 4) *одгушивање канализационе мреже у згради или посебном дијелу и одношење изливних остатака и дезинфекција простора;*
- 5) *обезбјеђење угроженог простора (тротоара, прилазних стаза и друго) у окружењу зграде упозоравајућом оградном баријером са знаком упозорења, ради безбједности људи и имовине од дијелова склоних паду са зграде, као и леденица;*
- 6) *предузимање заштитних мјера у циљу превенције пожара и других оштећења којима се спречава угрожавање безбједности људи и имовине;*
- 7) *друге активности којима се отклања непосредна опасност по живот.*

## 9. ПРИОРИТЕТНО ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ

Активности на текућем одржавању које се изводе ради спречавања штетних посљедица по живот и здравље људи, животну средину, привреду или имовину веће вриједности и које имају приоритет у текућем одржавању зграде, нарочито обухваћају:

- 1) скидање и поправку елемената фасаде и крова за које се утврди да угрожавају безбједност људи и имовине (малтера, фасадних облога, кровног покривача и др.);
  - 2) поправку или замјену елемената крова ради заштите од прокишњавања, односно продора воде и других атмосферских падавина, као и поправку или замјену других елемената који су везани за кров (димњаци, вентилациони канали, кровни отвори);
  - 3) поновно стављање лифта у погон, односно поправку или замјену елемената и дијелова лифта, као и испитивање исправности према важећим прописима о лифтовима;
  - 4) поправку или замјену олука и олучних цијеви и других лимених опшивки уколико се утврди да су узрок појаве влаге и прокишњавања;
  - 5) скидање или поправку оштећених дијелова балкона, тераса, лођа и степеништа зграде за које се утврди да угрожавају безбједност људи и имовине;
  - 6) поправку или замјену водоводне и канализационе цијеви и по потреби снимања исте специјализованом опремом када дође до прскања њених дијелова;
  - 7) поправку или замјену хидрофора и његових дијелова када због квара зграда остане без воде;
  - 8) изbacивање подземних и сливних вода из подрумских и других просторија у згради;
  - 9) отклањање узрока нестанка струје због квара на електроинсталацији зграде, од струјомјерног ормара до потрошача;
  - 10) утврђивање и отклањање узрока електризовања уређаја и инсталација у згради, односно отклањање кварова и недостатака који могу да доведу до пожара;
  - 11) поправку или замјену цијевне мреже, гријних тијела и дијелова топоводних, односно гасних постројења зграде, због прскања дијелова мреже, гријних тијела и топоводног, односно гасног система;
  - 12) поправку или замјену оштећеног противпожарног степеништа;
  - 13) поправку хидраната, хидрантских цријева и других хидрантских дијелова у згради када дође до прскања, оштећења њихових дијелова или нестанка;
  - 14) поправку или замјену инсталација и уређаја за заштиту од пожара;
  - 15) поправку или замјену неисправних громобрана;
  - 16) поправку агрегата;
- друге активности којима се спречавају штетне посљедице по живот и здравље људи, животну средину, привреду или имовину веће вриједности

Предузимање ове врсте активности почиње без одлагања, а у зависности од врсте оштећења или квара, најкасније у року од 30 дана од дана настанка оштећења или квара

На основу члана 17. тачке 20. и 21. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08 и 63/23), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине, на сједници одржаној дана 08.11.2023. године, усвојио је:

## СМЈЕРНИЦЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ СУДСКИХ ЗГРАДА

Ове смјернице би требале да послуже судовима при реализацији активности пројектовања судских зграда у погледу величине, организације и функционалности простора судских зграда. Неке од смјерница које се примјењују приликом изградње/реконструкције судских зграда описане су у наставку документа.

### Смјернице у погледу функционалности судских зграда

Циљеви који се постављају прије самог пројектовања судских зграда могу се означити као примарни и секундарни.

#### Примарни:

- *карактер (зграда треба да посједује и репрезентира карактер правосудних органа и суда који се налази унутар зграде);*
- *функција (обједињавање свих функција унутар зграде без раздвајања, што директно утиче на ефикасност рада суда и рационализацију простора).*

#### Секундарни:

- *приступачност (функционална приступачност за странке, запослене, медије – различите категорије корисника);*
- *флексибилност (способност просторне адаптивности, промјењивости и прилагођавања);*
- *безбједност (да у свим елементима одаје општу безбједност);*
- *отвореност и удобност (обезбијеђен простор за пријем посјетилаца, учесника, тезапослених гдје ће се сви осјећати безбједно и удобно);*
- *ауторитативност (изражавање потребног нивоа ауторитативности).*

## Величина зграде

Кључни параметри код пројектовања величине зграде су:

- *број активних предмета данас и пројекција предмета у будућности;*
- *број запослених данас и пројекција броја запослених у будућности;*
- *број корисника и посјетилаца који свакодневно улазе у зграду и бораве извјесно вријеме* (препоручује се да се број корисника рачуна према броју судница и могућности одвијања суђења у свим судницама истовремено, као и према броју људи који свакодневно долазе у зграду због обављања разних административних послова – писарнице суда).

## Улаз у зграду

Уколико постоје сви неопходни услови по питању просторне организације, зграду суда треба планирати и пројектовати са минимум три/четири улаза.

- *главни улаз – намијењен за улаз запослених, стручних лица, медија, грађана и свих који долазе на суђење или оних који долазе ради потреба обављања административних послова у писарници суда;*
- *помоћни улаз у зграду – намијењен за улаз запослених, техничког особља службе за техничко одржавање, као и службе доставе у функцији економата суда;*
- *улаз за притворенике уз пратњу судске полиције.*

За заштићеног свједока треба обезбиједити улаз у зграду суда непримјећен од стране јавности. У случају заједничких улаза, потребно је дефинисати безбједносне процедуре функционисања да би се инцидентне ситуације свеле на минимум.

## Зоне у згради

Да би судске зграде биле на високом степену функционисања, а потом и безбједности, постављају се правила зонирања која одређују просторне цјелине за смјештај потребних садржаја унутар зграде суда. Дефинисањем зона у згради суда повећава се ниво контроле приступа, улаза и токова кретања унутар зграде, што директно утиче на смањење/рационализацију потребног броја судских полицајаца за одржавање реда и мира унутар зграде суда. Зонирање зграде је први корак у организацији простора.

Тако би у згради суда требале бити следеће зоне:

**1. *Јавна зона – зона корисника (приземље)***

Јавна зона се односи на просторе од главног улаза у зграду суда до различитих простора и функционалних цјелина унутар зграде. Ова зона укључује главни улазни хол, чекаонице, ходнике, степеништа, фоајее. Јавна зона је најзаступљенија у зони приземља зграде у дијелу у којем су позициониране просторије корисничког и службеничког стандарда, а то су писарнице, шалтер сале, пријем поште, регистрације, препис и овјера и сл.

**2. *Службена зона – зона администрације (приземље+1+2+3)***

Приватна зона суда намијењена је администрацији суда, запосленима у суду, судијама. Приватна зона се односи на просторе мирног рада суда. Приступ незапослених службеној зони је контролисан (електронски читач картица) чиме се избјегава било какво ремећење рада запослених, судија и судског особља.

**3. *Зона суђења – зона судница (приземље + 1 спрат)***

Зона суђења представља дио зграде намијењен судницама и просторијама у функцији суђења. Зона суђења је са аспекта функције и безбједности, као и мијешања свих категорија корисника, најосјетљивија просторна цјелина; зато се њеној позицији, функционалној организацији и везама унутар зграде (веза са притворским јединицама и сл.) приликом пројектовања посвећује највећа пажња.

**4. *Сервисна зона – обједињене сервисне функције***

Сервисна зона зграде је зона обједињених сервисних функција и представља простор на најнижем нивоу објекта. Резервисана је позиционирање техничких просторија, просторија економата, архиве, просторије за одузете предмете, притвора, улаза за притворенике (аутомобилом), гараже.

## КОМУНИКАЦИЈЕ УНУТАР ЗГРАДЕ

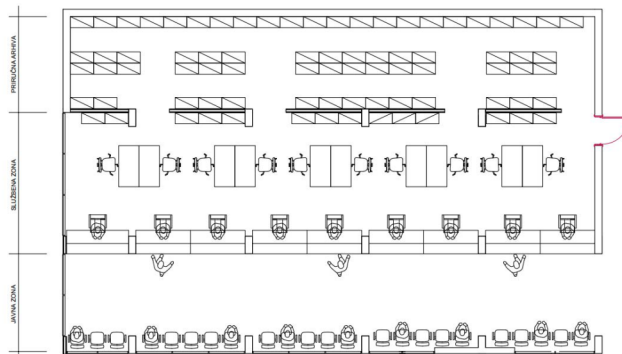
Комуникација унутар зграде суда као физичке везе између различитих функционалних цјелина, простора и корисника за зграду суда посебно је важна нарочито због присуства различитих категорија корисника, одржавања суђења одређеног степена ризика, специфичних захтјева и контроле кретања свих незапослених у суду. Основни услов који судска зграда мора да испуни јесте раздвајање јавних од приватних токова, односно ако је то могуће, да се сви посјетиоци задрже у нивоу приземља, док је више спратове потребно користити искључиво за судије и судско особље. Такође, јако битно је да проток списка унутар зграде, односно од писарнице до архиве иде интерном комуникацијом. Довођење притвореника на суђење треба омогућити посебном комуникацијом да би се избјегло спровођење кроз јавну зону.

## ОРГАНИЗАЦИЈА СУДА

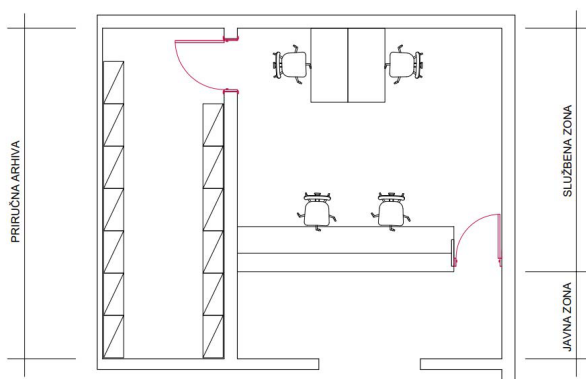
Организација зграде суда представља битан елемент приликом пројектовања зграде чији је циљ апсолутна комуникативност простора, неометано функционисање и препознавање токова чије је безбједно функционисање за судску зграду од изузетне важности. На саму организацију суда у великој мјери утиче да ли се ради о већем или мањем суду и дали се у једној згради налази више судова. Без обзира да ли се ради о већем или мањем суду препоручује се да се сутерен и приземље намијене за смјештај просторија службеничког, корисничког и технолошког стандарда док се виши нивои намјењују за миран рад суда, просторије судских одјељења, судијске канцеларије и управу суда.

## ПИСАРНИЦА

Централизована писарница у форми шалтер сале (за сва судска одјељења). Приступ писарници из јавне зоне. Климатизована, дневно свјетло, свјеж зрак. Потребна електроинсталација за монтажу потребне компјутерске опреме и телекомуникационе опреме, видео-надзор и сл. У оквиру писарнице простор за особље који врши обраду писмена, те приручна архива за привремено одлагање предмета. У зависности од величине суда, овај простор треба да буде минималне површине 30 м<sup>2</sup> и опремљен одговарајућим полицама за списе. Полице за списе су стандардизоване, димензија 80х37х210–230 цм, и служе за одлагање судских списка.



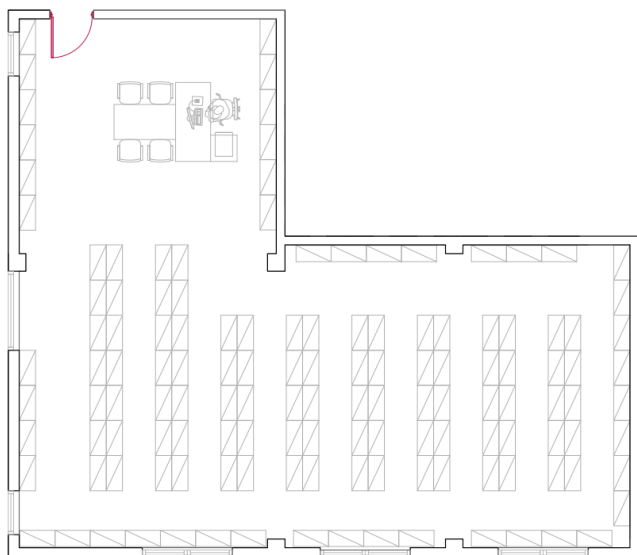
ПИСАРНИЦА ВЕЋЕГ СУДА



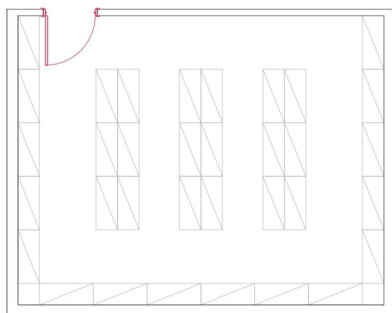
ПИСАРНИЦА МАЊЕГ СУДА

## АРХИВА

Просторија за чување и архивирање предмета би требала бити смјештена у сутерену објекта или интерном везом повезана са писарницом у приземљу зграде суда. Приступ архиви мора бити из приватне зоне. Приступ архиви треба бити ограничен само запосленима који раде са предметима на начин да се на улазу налази читач картица. Простор архиве у зависности од величине суда треба да буде минималне површине 100 м<sup>2</sup>. Одржавање климатских, хемијско-биолошких и физичких услова подразумијева заштиту грађе од штетних утицаја влаге, температуре, свјетлости, ултравиолетних и других зрачења, микроорганизама, прашине, инсеката, глодара и физичких оштећења. У архивским депоима се температура ваздуха мора одржавати у распону од 10° С до 15° С, а релативна влажност од 50% до 60%. Архива суда мора да има регулисану температуру зими и љети, регулисан степен влажности у архиви, доток свјежег ваздуха због запослених и вентилациони систем, видео-надзор, те противпожарни систем. Архивска грађа се одлаже на архивске полице. Полице за списе су стандардизоване, димензија 80x37x210–230 цм.



**АРХИВА ВЕЋЕГ СУДА**



**АРХИВА МАЊЕГ СУДА**

## **СУДНИЦЕ**

Судница се позиционира у зони суђења (приземље + 1. спрат). Потребно је омогућити приступ судници из јавне зоне (за странке у поступку и за публику), евентуално из приватне зоне (за судијско вијеће) и из сервисне зоне (за притворена лица). Суднице требају бити прилагођене за улаз и кретање лица са потешкоћама у кретању, тј. врата суднице требају имати минималну ширину 100 цм.



Судница се организационо дијели на три дијела:

- зона за смјештај судијског вијећа,
- зона за странке у поступку, и
- зона за публику.

Судијско вијеће се позиционира на подест ширине мин. 220 цм, висине 15 цм. Судијско вијеће се смјешта за столом који се састоји из три дијела укупних димензија мин. 360 x 80 цм (мин. 3 x 120 x 80 цм). Поред стола за судијско вијеће окомито се поставља сто за дактилографа.

У зони за странке у поступку постављају се столови за смјештај оптужених и адвоката са једне стране и насупрот њих тужилаца са друге стране. Ови столови су постављени окомито у односу на стол за судијско вијеће. Између ових столова се поставља говорница димензија 70 x 60 цм.

У зони за публику постављају се столице за смјештај публике.

Специфичност ових простора условљава да завршна обрада површина подова, зидова и стропова буде високог квалитета. Као подна облога суднице пожељан је DLW под за високофреквентне просторе, отпоран на хабање и који се лако одржава, или класични паркет високог квалитета.

Расвјета за суднице треба да буде репрезентативна и прилагођена начину обраде стропа (денивелацијама). Контрола расвјете треба да буде на једном мјесту, уз улазна врата.

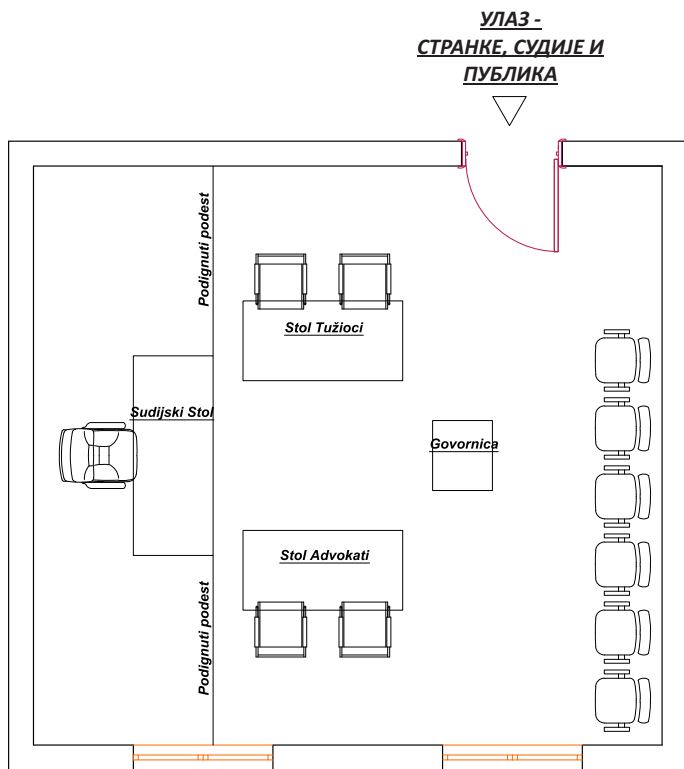
Судница треба бити стандардно третирана са аспект HVAC инсталација. Предлаже се примјена стропног система HVAC-а.

Суднице треба опремити инсталацијама слабе струје, и то за: аудио/видеозаписе, позивни систем (појачало, звучници у сали и ходнику, озвучење суднице, позивна јединица), централни видео-надзор, дојаву пожара, контролу приступа (контролисани картични улаз, излаз бескартични), те телефонске и компјутерске инсталације. Инсталације треба водити у поду и парапетним зидним каналима.

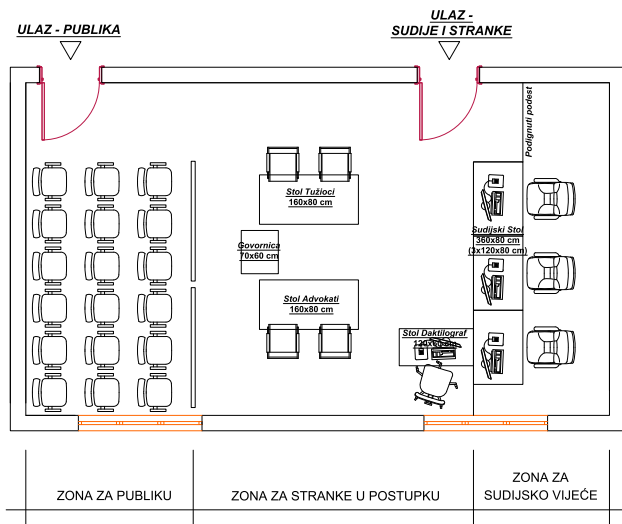
Испод свих столова у судници требају бити постављене подне кутије са довољним бројем прикључака јаке и слабе струје за прикључење компјутерске и техничке опреме за аудио и видео снимање суђења, а на столовима са доње стране требају бити постављени паниктастери. Подне кутије су међусобно повезане каналицама које требају бити димензионисане тако да се омогући повећање капацитета инсталација за 50% у односу на тренутне потребе.

## СУДНИЦА ЗА ЈЕДНОГ СУДИЈУ – ПАРНИЧНИ ПРЕДМЕТИ

Судница за једног судију треба да има минималну површину  $P=30 \text{ m}^2$ . Судијски сто димензија  $200 \times 80 \text{ cm}$  је постављен на подигнути подест. Судије, странке у поступку и публика могу улазити на исти улаз. Странке у поступку се смјештају за столове минималних димензија  $160 \times 80 \text{ cm}$ , постављене једни према другоме, окомито у односу на судијски сто. Између столова странака у поступку поставља се говорница димензија  $70 \times 60 \text{ cm}$ , која је директно окренута према судијском столу.

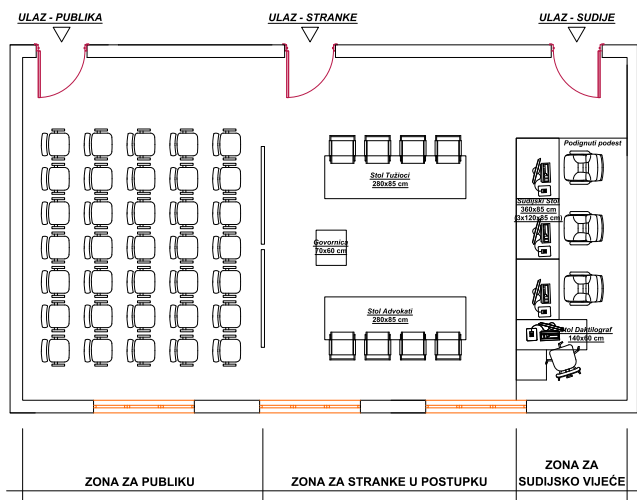


## Првостепени и другостепени судови (суднице –трочлано судијско вијеће) кривични предмети

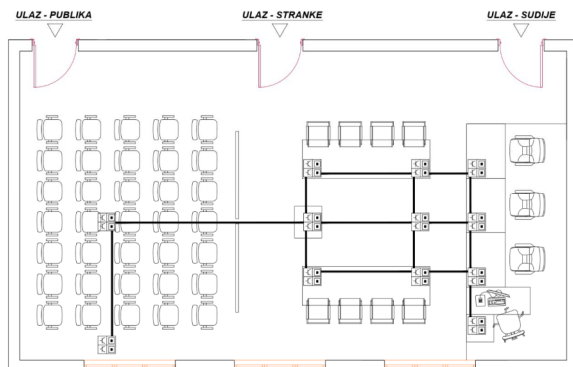


**СУДНИЦА ЗА ТРОЧЛАНО СУДИЈСКО ВИЈЕЋЕ**

### Судови до 30 судија

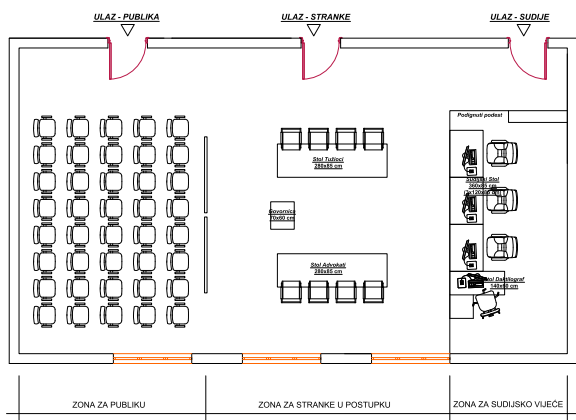


**СУДНИЦА ЗА ТРОЧЛАНО СУДИЈСКО ВИЈЕЋЕ**



**СУДНИЦА ЗА ТРОЧЛАНО СУДИЈСКО ВИЈЕЋЕ**

**Судови до 50 судија**

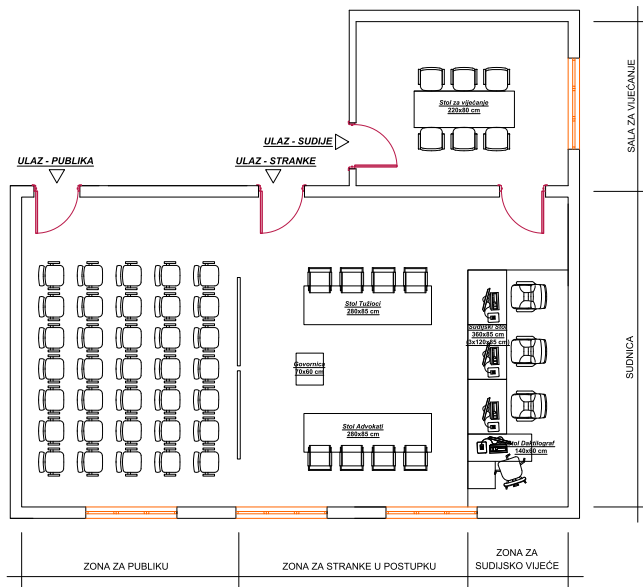


**СУДНИЦА ЗА ТРОЧЛАНО СУДИЈСКО ВИЈЕЋЕ**

Судови са преко 50 судија требају имати велике суднице, величине минимално 120 м<sup>2</sup>.

## СУДНИЦЕ КАНТОНАЛНИХ СУДОВА

Суднице кантоналних и окружних судова, поред свих наведених услова које требају да задовољавају и суднице опћинских и основних судова, требају бити повезане са просторијом за вијећање. Чланови судског вијећа улазе у судницу кроз ову просторију и након завршетка суђења се повлаче и вијећају о пресуди. Просторија за вијећање треба бити опремљена столом и столицама за смјештај чланова судијског трочланог вијећа.

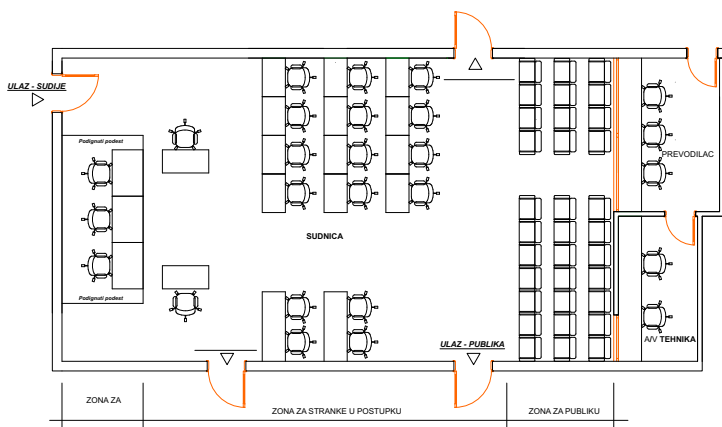


**СУДНИЦА ЗА ТРОЧЛАНО СУДИЈСКО ВИЈЕЋЕ СА ПРОСТОРИЈОМ ЗА ВИЈЕЋАЊЕ**

### СУДНИЦА ЗА СУЂЕЊЕ У ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА И ТЕЖИХ КРИВИЧНИХ ДЈЕЛА (ВЕЛИКЕ СУДНИЦЕ)

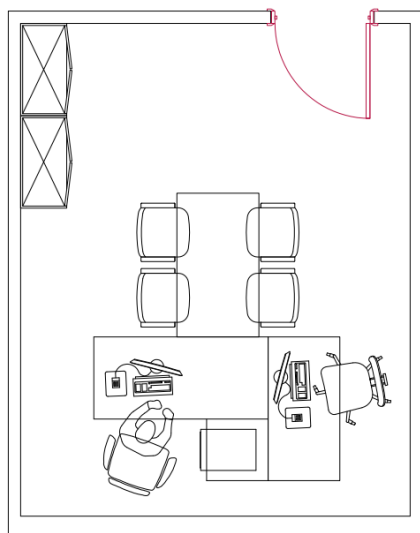
Просторија преко 100 м<sup>2</sup>, са најмање два одвојена улаза, приступачна лицима са инвалидитетом. Довољно простора за смјештај више оптужених и њихових адвоката. Позиционирање у судници треба бити такво да странке у поступку буду постављене насупрот судског вијећа, а свједок приликом свједочења треба да има мјесто за сједење између судског вијећа и тужилаштва, бочно окренут судском вијећу и тужилаштву. Судница мора бити климатизована, уз обезбијеђену вентилацију ваздуха. ЛАН мрежа у судницама треба да има довољан број прикључака који ће задовољити захтјеве за прикључење техничке опреме. Уз судницу треба бити постављена просторија за смјештај технике за снимање тока поступка са неометаним погледом у судницу за потребе техничког особља. Просторија за техничку опрему обавезно мора бити климатизована, те имати довољан број прикључака који ће задовољити захтјеве за прикључење техничке опреме.

У згради треба да постоји издвојена просторија из које би заштићени свједок путем уређаја за пренос слике и звука дао своју изјаву и која би служила за смјештај заштићеног свједока за вријеме чекања свједочења (у складу са Стандардима у спровођењу мјера заштите свједока пред судовима у Босни и Херцеговини).



### СУДНИЦА ЗА СУЂЕЊЕ У ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА И ТЕЖИХ КРИВИЧНИХ ДЈЕЛА

Безбједност објекта правосудних институција у складу са смјерницама стандарда и мјера безбједности правосудних институција и носилаца правосудних функција



Судијске канцеларије требају имати минималну површину од 16 м<sup>2</sup>. Судијске канцеларије се смјештају на горње етаже правосудних институција у тзв. зону администрације. Судијска канцеларија је опремљена столом са ладичарем за судију минималних димензија 160 x 80 цм, столом са ладичарем за смјештај дактилографа минималних димензија 140 x 70 цм, те столом за странке минималних димензија 140 x 80 цм са 4 столице. Такође, у канцеларији треба предвидјети минимално по један затворени и отворени ормар (полице). Обрада подова првокласним паркетом или DLW подом. Канцеларије се стандардно третирају са аспекта HVAC инсталација.



